

۲۷ ایلول ۱۹۱۷

صافی : ۱۲

برنجی سنه

کتابخانه

علم ، صنعت و اخلاق دار هفته لی مجموع

مدینه

- ۱ -

برآمور : - مدینه ، دیدی .

برنجی خرماتك قصبه كولكه سنی كجلك . بن صوك واغونك كری قایسند چوله قارش ایدم ؛ قوم اوسنده ایکی بجلا رای ترمك دوشوردیكی برشی كیدی ، و اوزاد قجه اریوردی . عماله مدینه آراسنده هیچ معموره سز بیابان وار ؛ بخار اولش افق چیز کیسی وچسول ، كجه به قدر هیچ دكشمز . یالكنز آراسیرا سیاه ، صاری و لا قیرغزی داغ پارچهلری بوچیركیه لواسمز برفاچ انخا وریر .

چوله ایكن اشتاقده نه قدر ساده ایدم ؛ نرنك نه قیر ، نه كول ایسته بودم ؛ برمدت افق مسافه سنی قیصانان چیلایق برداغ ، ديكن باشند برهچین بی ساعتر جه مسعود ایدردی . شوكدن ، بالخاصه مداین صالحدن صوكرا تپلر داهازاده باقیر زنگی و سیوری ، چول آجیق سیاهدی ؛ سانكه بزمه بر كیش قایرقه جواری كلایردی . صاری و یوموشاق سینای هیرانله آكدم ؛ اوراده جیلان كورمشدم و مدینه چولنده هاجردن سینمش قورو ، اختار ، صاغیر بر اضطراب صوصوردی .

مدینه به دوغرو اك صوك داغلر ، طور اقلاشمش قوم اوزرنده دانه دانه ایدیلر . طن ایدیلر كه حجاز چوللرنده ارتفاعاره قارش قیصانچ ، اتصالری و یوقوشلری اریتن ، اك مسافهلری آیران بر صاغاق كیزی : بوتون چول ارتفاعلری آغیر آغیر ستون شكسته دوغرو ایجیلورلر . ایسته بر كوروش كه ایچنده نه طبقات ، نه اشیا درسارندن معلومات وار . فقط بن بویه اكلامه می-ویوروم ، وچوله برداغك اون اوچ عصر داغ قالاچنی بیلدیرن شو احد تپسندن نفرت ایدیوروم . كندی كندیته برچول ، هندسه دن اوزاق ، خطسز و شكلسز ، بوسوتون چول ، ایشتاصیل اولان شی ؛ برچول كه هواسندن ایلیان نفس كوكی طیار ، و خچرمی كبر كن كندی حس ایستیرر ، قاتی و یورالاق برنفسدر . اونك كجهلری كوئشی آز برقیش كوندن دها بارلاق اولور ، عنی افق كری چكیلور كی دوام ایدن صاری فرسخلرده كنولرجه صو ، ایلرجه بدوی ، سملرجه پشیل شی كورولمز .

استاسیونده قارشیمز مدینه نك زنگ ایچنده اهالیسی چقیدی . بوخلق بوتون موسملرك لذتی كیچیرمش بر افقچه قدر رنگا رنگیدی ؛ كوشك صاری بروحدت ایچنده طوبلادینی حجاز انسانلری ، حس اولونق ایچون رنگلی املقه لزوم كور- ییورلر . صیجاق لرلك طبیعتیه انسانی و اساتنك یادینی شیلر

آراسنده دالما بوتضاد وار ؛ چوللرده اراضی نه قدر سرلیست ، افقار اوزون ، كوكار یوكسك ایسه ، شهرلر او قدر صقیشق ، سواقلر دار و بنالر قصبه ایدی .

ترن یولاری كزیاذه حی قرمز ، سیاه ویشیل ؛ و بوتون بو دایره اوزرنده قیله بار اقلارنك كسكین رنگاری صارقوردی . كشیف یچهلری كوزلر ایچون ایکی دلیك بر اقدقدن صوكرا برون حذاسنده بر اسیله باشه باغلانان مدینه قادیلری ، یولك ایکی یانته طوبلانغشارلری ؛ غاردن چقچه اطرافلری برسس دالقه می چورلری :
- لولولولو ...

بو ، اهتزازلری منظم ، آساشی دوغرو آقدقه دهاا كیشله یمن و عمو بلیشن برسدی ؛ برسس كه آنجاق ، آنخامز ، و عربستان قصبه لرینك یوموشاق كلهلری نفی الیقین خنچرلردن جفا بیلر .

مدینه بی تقسیم ایدیلمش دار بر زمان آراسنده كزدم . مكه ایله بوراسی ، حجازك ایصمز صحراسنه معموره لر نصیب اولمایان بر شهرت قازاندردی ؛ جاده ، كویه اوچ ساعت اوزاق كوك اسمنی بیلمه یمن برانسان مدینه بی طایر ؛ و اون اوچ عصر دن بری دكیزلری آشوب كلن بیلكر جه انسان آفنی مدینه بی بوتون دنیای طایند برمشدر .

شباطه رغما مدینه ده استانبول توموزنك اك روزكاسمز و آغیر اوكلارندن فضله صیجاق واردی . هر آدیده ، برشیته باتیور و برشیدن صریلور كی مشكلات ایچنده یوردك .

استاسیون صوكرا بزی عربلره بیدردیلر ، بو اوسنی و اطراف استاوله برده لاش ، رافدن كنارلی ، اسکی بلدی آراه . لرشی آكدیران برشیدی ؛ و بوی ، اوك طرفده باشی دوشوك ، اوستنده كیكدن باشقا نه وارسه هب قورومش و غیب اولش بر قاطیر چكیوردی . یان تخته به یایشیق ، بجلا قورو بیكیه اوطوردق . عرب بچمز ، انتارنسك بر عجاجی آلتنده دهاا فضله ممكن اولمادینی ایچون آنجاق كیكارنه ندر ضعیفلا بیابان بر بدویدی . قاطیرك اوزرنشه چقیدی ، اوئل بولك سوكوك طاشلری اوزرنده سنده لك .

شو عرب به بیله مدینه بولجیسی اوئل جاده سندن باشه . بدمك هیچ بر طرفده دولاشدر اماز . مدینه سواقلرنك اوپله دارلری واركه ، یای انسانلر بیله كوچ كچر . حلبیدن بورایه قدر بوتون سوریه و فلسطین شهرلرنده كوشه قارش كره لن ، بر برینه كیجیلر سواقلر ، مدینه دم بوسوتون قایانغدی . كرمز مدینه سواقلرینك آدیم آدیم كوشدن جانلی برشی كی فرارلری كوردم . سواقلر ، تمقپ ایدن كوش اوكدده منادی صابورلر ، صقیقشورلر ، و دوتیورلر . مدینه نك هوایه

آچلمق، وکونش قاپاق اندیشه‌سی آراسته شایران غرب
بر معاریسی واردی: اولر کریمچه قفسندی، بوتون جه
قفسدن شهینلر، قفسدن پروازلر دولو... و قفسلرک
اوستده تکرار تحت سپر وار. زنکین قوناقلری، ایلک
قاتری بوتون محله‌ک اوزینه باقان داهای چوق، داهای کنیش،
داهای یوکسک قفسلی اولرد. قفسلری قاپان مدینه اودلری
اله‌نمش ضیا، و خفیفه‌مش صیجاق ایچنده، کونلری اویوشوق
کپیر. سوراق دائما قیزغین دورور، و باغچه‌لرده معمورلر
خاطره‌سی دینه کریمچه دوادرل ارقه‌سده بر کریمچه سونه
بکزمین قنارنگلی، قوروخما کوده‌لری سوردولوب اوزار.
غرب سیاح عادت‌لرندن بری، هر شهری، بر آووج خاطرلر
اوزنده دوندیک برلر طاشمقد. مدینه چارشیته بوسبله
کندک. دکانلر، بر برینه قارش ایکی سوراق دیوارنک بردن
برمترو یوکسک برنده آچلمش بر اویوقدی. یوکره‌می
اویوقلر، هر برینه مصر چاروشونک اسکی بر قاصه‌سیله زاوالی
بر انسان آتیشدی. بودکانلر ایچنده اشائه باصم بدویلر
کودورلرک آتاق پارماق‌لرنک آراستدن زنجیلر طاشار.
چارشیده اک زیاده کوموش یوزوکر یایورلر، بر برخلقدر،
ویا ایکی خلقدر، ویا اون خلقدر. ایکنجی دکان یکی بر شکل
صاناز. بلکه نیاه بکر حیوان قاتره‌سی اویان ماموت
معاصرلری یولردن داهای صنعتکاری. مدینه دکانده
اوطوردان ساده‌جه بر آدمدر؛ بلکه بر چیغتی ایدی،
بلکه بوسبوتون باشقا بر شیدی؛ طالع بر کون اونی
بیاض مدینه‌نک اوستده بر اضطراب کی یالکز ویا ردیمسز
بر اقدی؛ ایشته یکریمی درهم کوموش سرمایه واضطراب
بودکانده. کوموش اوزانه‌بیلک، قیصاته‌بیلک، عرض،
ارتفاع، طول و عمق کی هندسه‌نک درد تعمیری آراسته کولچه.
لکدن چیقارمق... ایشته صنعت! توسیع ایدلش، دارالش،
اوزاش کوموش باشقه باشقه بر شیدر. یوزوک ویا ساعت
اوجنه طاقلا بیلجه‌جک بر بسط دائره، ویا قادن بویته‌کیریه.
بیلجه‌جک بر طاق دلیکر اولور. صانان نه اولاجفی بیلهمز،
بو کوموشل حاجیلرک اشایی آراستدن آتوب مدینه کوموشی
دیه صاندیلرده، حجرلرده، کزله‌نر. مک‌نک صوی و مدینه‌نک
کوموشی اک‌سکی اولرک اک‌سکی صاندیلرینک انسانه بر نوع عصر
قوقوسی برن دیلرند بولنور.

دکانلرده چوله اوزاق، مدینه کی حتی عرب اولمایان انسانلر
بولنور. قصبه‌لیرک مدینه‌سی یانده فجیع، و قوروان بر
مدینه وار. بومدینه یانخیلرله آجق هواده تأسس اتمشدر.
یانخیی ایله مدینه‌نک ایکی ساعت اوتنه‌سی جاوان، هنددن
و کاشغردن آیرماورد. ایکنجی مدینه بوتون دنیا، و بوتون

بویک، اوتلک قایسده جساتسز کوزلرله بزمه‌بارکن راست
کشد؛ الله مختلف رنگ‌لرله یایلمش بخارا کلاه‌لری واردی؛
کنیش چهره‌لی، بیاض دیشلی، قیصه برونی، قونوشمه
مشتاق بر چو جوقدی. صاتیلق کلاه‌لری الدن دوشه‌جک
قدر بزه دالمشدی. بوتون بوانیفورملر، قیلجلر، کندی
رنگنده و براز کندی دیشده انسانلر اونی سرخوش ایتش
ایدی. سیاه اولش یاناق‌لری اوقشادم، بو اواک مردیونلری
جیقمق ایچون جسات و پردی؛ اوج درد آرقاداش اونی
دبزلریمزک آراسته آلدق، والله کیری صوردق:

— حاجی کلاه‌لری، دیدی.

بونلری کیمک یایدیغی اکلامق ایستدک:

— مدینه کی اوسته، جوی و پردی. وقونوشمه دوام ایتدک:
— صاندینگ شیلردن سکا نه ویر؟ کوچوک، کوکسنگ
بوتون نفسی بوشالان اوزون برده هیچ، ایله بونی بوکدی:
— ساده اک‌ک آیرم، وانتاری کیه‌دم، دیدی.

— آتیه‌ک زرده، باباک کیم؟

آتیه‌سی مکده، بابایی مدینه‌نک بولشدی. مملکتی صوردق؛
تیمزوخک بر کوشه‌سی یرتمشقد، جواب ویرمده یالکز:
— صیجاق دکل، ایچندن صو کچر، دیدی.

صو کرا قاجدی؛ اوتلک سوراق قدر قالا باق، صوفسند
اوزون مدینه انتاریلری آراسته غیب اولدی. بوتون مدینه‌ده
ومدینه‌دن اوزاقده، هپ بخارنک بوسیجاق اولمایان صو
کچن کونی دوشوسنیور، واکویک زاوالی دبخت چو جوغی
خاطرلایوددم...